

Zadnji apel.

Prvo „pozitivno“ delo „Šolskega društva v Celovcu“. Pod tem zaglavjem je romal po vseh slovenskih liberalnih listih eden in isti članek, ki je potreboval za svoj porod cel teden dni. Od „Slovenskega Naroda“ in „Edinosti“ do najnemerodajnejšega „Korošca“, vse je planilo z že zdavnaj znanimi frazami po „voditeljih koroških Slovencev v Celovcu“, ker je bil na občnem zboru podružnice sv. Cirila in Metoda v Celovcu, dne 14. t. m. sprejet predlog, da se razdruži ista podružnica in na njeno mesto ustanovi prva podružnica novega „Slovenskega šolskega društva v Celovcu“, ki si je stavilo nalogo, pečati se intenzivneje s perečim šolskim vprašanjem na Koroškem, od katerega rešitve je končno odvisno za koroške Slovence — ali biti ali ne biti. Skrajno potrebno je bilo tako društvo; o tem je bil vsak koroški Slovenec prepričan, ker delovanje za slovensko šolstvo na Koroškem v tem tiru in obsegu, ki smo ga videli dozdaj v obliki naše slovenske šolske družbe sv. Cirila in Metoda, je popolnoma nezadostno in nam služi le v dokaz, da gremo s takim delovanjem le rakovo pot. Odpreti je treba le oči in pogledati okoli sebe, in bridka dejstva bodo potrdila to žalostno resnico. To so dejstva, ki jih nihče na svetu, kdor je le malo pokukal na Koroško, ne more in, če mu narodnost ni samo puhlica, tudi ne sme tajiti, vse drugo je za treznega presojevalca in narodnega delavca postransko. Čeravno od velike skupščine v Bohinjski Bistrici 1. 1907. koroški Slovenci zaradi znane postopanja svobodomiselnih dijakov, ki so naše najdelavnejše koroške rodoljube takorekoč zasmehovali in iz narodne, nadstrankarske slovenske šolske družbe naredili slovensko liberalno družbo, do družbe sv. Cirila in Metoda nismo mogli imeti pravega zaupanja in je ravno temu dejstvu v prvi vrsti pripisovati nedelavnost koroških podružnic sv. Cirila in Metoda, vendar družbi nismo obrnili hrbta kakor sorodne nam slovenske stranke po drugih deželah, ampak smo čakali, da se gotovi gospodje streznejši in spoznajo, da mora nositi družba stigma nadstrankarstva, sicer si je sama vsadila kal smrti. Ti razlogi so vodili odbor šolskega društva v Celovcu — le bodimo odkriti, kakor je naša navada — da je sklenil odbor začeti svoje delovanje v sporazumu z družbo sv. Cirila in Metoda.

Da dolgotrajna pogajanja niso uspela, je zakrivilo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda samo s končno izjavo v dopisu z dne 24. rožnika t. l., da prepusti družba sv. Cirila in Metoda v prashanjih, o katerih so se dotedaj vršila pogajanja, končno odločitev letošnji svoji veliki skupščini, ki je itak pravzaprav edino poklicana za njih rešitev. Tako se nas je torej vodilo pol leta za nos. Če bi bilo vodstvo to izjavo podalo koj v začetku, bi ne bilo šolsko društvo izgubljalo tako dolgo zlatega časa in bi nas ne bili prijatelji po deželi vedno povpraševali, kdaj vendar že začne šolsko društvo delovati. Kakošnih odločitev imamo pričakovati od velikih skupščin, to namreč predobro vemo še iz Bohinja. Družba nam je torej sama dala proste roke in se nam vidijo osebni napadi po raznih listih precej hinavski. Opetovano smo izjavljali, da nismo proti družbi, to poudarjamo še danes, a če je naše upravičene, za ugodno rešitev koroškega šolstva neobhodno potrebne zahteve šolskega društva družbino vodstvo odklonilo, potem je moralo vendar že naprej vedeti, da naše prijateljstvo do družbe ne more obstajati v tem, da bi strigli mi sami šolskemu društvu v Celovcu peroti in z ozirom na družbo sv. Cirila in Metoda, ki je sporazum odbila, omejevali potreben razvoj šolskega društva. Če nas je družba pustila na cedilu, potem moramo osredotočiti vse svoje moči, ki jih imamo itak malo, za šolsko društvo, ne za družbo, in je čisto naravno,

da bomo mi sami kot koroški narodnjaki v Celovcu ustanovili namesto Ciril in Metodove podružnice podružnico šolskega društva, ker v obeh ni mogoče uspešno delovati. Vse te za družbo neprijetne posledice pa naj pripiše vodstvo sebi in ne nam.

Zato so vsi napadi v liberalnih listih na „voditelje v Celovcu“, kakor nas imenujejo, popolnoma neosnovani in vse umetno razburjenje v teh listih komedija. Naravnost grdi pa so napadi na našega prezasluznega voditelja gospoda dr. Brejca, kateremu očita „Slov. Narod“, da kot ljudski voditelj ne stori koraka, ki bi se mu ne plačal. Takih umazanih in neresničnih trditvev o našem požrtvovalnem voditelju nikdar ne bomo trpeli. Ne bomo v našem listu sedaj peli slavospevov g. dr. Brejcu, a to smemo reči, da vsi koroški Slovenci predobro vemo, kdo in kaj nam je ravno g. dr. Brejc in kje bi bili brez njegove požrtvovalnosti. To vedo pač tudi naši narodni nasprotniki, in zato ga ni Slovenca, v katerega bi se naši nemškutarji in nemški nacionalci bolj zajedali in se ga ob enem bolj bali, nego je ravno g. dr. Brejc. Vsi narodni frazerji, ki so s svojimi dopisi po liberalnih listih hoteli dati g. dr. Brejcu eno po grbi, niso vredni, da bi mu odvezali črevlje. Slišimo jih samo tedaj, kadar je treba udariti po „voditeljih v Celovcu“, kadar je pa treba požrtvovalnega dela, pa jih ni in jih nadomeščajo le tisti „voditelji v Celovcu“. Na te napade treba nekoliko odgovora! Oster glas v debati na občnem zboru podružnice sv. Cirila in Metoda v Celovcu je izzval g. dr. Müller, kar je takoj na očitanja g. Bernota pribil g. Smodej. Namigavanje, da je bil g. dr. Brejc kot odbornik vzrok nedelavnosti podružnice, so čutili navzoči le predobro kot politično ost, ki jo je g. dr. Brejc tudi tako pariral, da je gotovim gospodom zaprlo sapo v pravem pomenu besede.

Številke, ki jih je navedel v prilog družbe nje zastopnik za Koroško, g. dr. Müller, g. dr. Brejca niso prav nič zmešale, pač pa so številke gosp. dr. Brejca zmešale g. dr. Müllerja, da je priznal, da je družba sv. Cirila in Metoda na Koroškem — premalo delala. Imamo črno na belem! Ako se je podružnica preosnovala, je bila to prosta volja njenih članov. Tudi osrednji družbin odbor pravi, da ne more za to, kar so njeni člani (študentje) na glavni skupščini v Boh. Bistrici sklenili! Torej! Zakaj potem toliko vpitja? Kje je doslednost in logika? G. Bernot je kazal na Trst, na tamošnje volilne uspehe. Ko bi se bilo dalo na Koroško razmeroma toliko, bi bili tudi še bolj uspehe pokazali. Ali naj na obsežnih tleh Koroške 5000 K izda toliko kakor na omejenih tržaških 40.000 K, ne glede na to, da je koroških Slovencev 120.000, tržaških pa morda samo polovico tega ali še ne? Privoščimo Tržičanom, kar so dobili, prav iz srca, toda izigravati jih proti nam, je nesmiselno. O delavnosti družbe za Koroško imamo čisto svoje pojme. Tukaj pribijemo le, da se je družba začela še-le tedaj na Koroškem bolj gibati in se zavedati dolžnosti, ki bi jih bila morala prej spolnovati, pa jih ni, ko je bilo šolsko društvo že osnovano in še tedaj **zahrbtno** in čisto na svojo pest, oziroma zgolj v sporazumu z g. dr. Müllerjem, v katerega stavijo kranjski liberalci vse svoje politične upe.

Če bi bilo družbi samo za narodno delo na šolskem polju na Koroškem, bi bila že dobila pravi naslov korporacij in oseb, ki res zastopajo koroške Slovence. Naj se vendar ne misli, da smo pri nas politični otroci! Slepí tudi nismo! Resnica je nadalje, da je g. Smodej utemeljeval razdruženje podružnice popolnoma stvarno, tako, da mu njegovih izvajanj ni mogel nihče izpodbiti in je bil njegov predlog zato tudi sprejet z 21 proti 13 glasovom. G. dr. Brejc je le še dodal nekatere točke, ki so mu bile znane kot odborniku šolskega društva. Odločno moramo

zavrtni očitaje, da vlačimo v blato svojih političnih strasti velezaslužnega g. T. Zupana zato, ker je sporočil g. dr. Brejc, da je g. Tomo Zupan svoj čas izrazil misel, naj bi si koroški Slovenci ustanovili lastno šolsko društvo. Če bi bilo po intencijah tega blagega moža, bi bilo stališče našega šolskega društva do družbe sv. Cirila in Metoda drugačno in bi ne bilo treba razdruževati družbinih podružnic in ustanavljati na mesto njih podružnice šolskega društva.

Posebno hud na dr. Brejca je neki dopisnik „Slovenskega Naroda“, „živeč v zakotju našega tužnega Gorotana“, kakor sam piše. Če dotičnik sploh živi na Koroškem, potem mu prav radi verjamemo, da živi v kakem zakotju in o Koroški ne ve drugega, nego da je „tužna“. Dotičnik kliče nam: „Ne igrajte se z ognjem“, dočim se je z ognjem igral čisto nekdo drug. Nasproti temu dopisniku je treba pribiti, da vendar g. dr. Brejc ni razdružil podružnice, ampak večina članov, da je zbor sklical le zato, ker je predsednik g. profesor Schrey bolan. Gosp. dr. Brejc tudi ni sebe in svojih pristašev obsodil z izjavo, da se je dosedaj koroška inteligenca bolj malo brigala za šolstvo na Koroškem, ker so bile namenjene te besede le tistim gospodom, ki po časopisju prodajajo radikalizem, sicer jih pa pri narodnem delu nikjer ni videti, ki so polni praznih besed, brez zmisla za organizacijo iščejo le svoje zabave po svojem okusu. — G. dr. Brejc tudi ni rekel, da je izdala dosedaj družba za Koroško sploh le 3000 K, ampak 3000 K na leto. Ako to ni bilo res, zakaj družbino vodstvo tega ni popravilo, ko je bilo vendar tako hitro pripravljen popravljanje, da se ni pogajalo s šolskim društvom devet, ampak samo šest mesecev, kakor da bi bilo na tem kaj ležeče, če so pogajanja trajala ravno devet ali pa ravno šest mesecev! Dr. Brejc tedaj ni imel v rokah aktov, da bi bil tako natančno seštel mesece. Na mesece so pač trajala in glavno je, da je družba še le na koncu rekla, da je kompetentna le glavna skupščina. Gosp. Bega osebno ni nihče napadal, ampak se je le konstatiralo, da manjka objektivne podlage za delovanje, ako pozna kdo deželo samo od nekaterih izprehodov po nji. Kak „Versuchskaninchen“ pa Koroška ni!

Pribijemo nadalje, da g. dr. Brejc ni rekel, da je družba poslala nova pravila „nekemu Koželju“, ampak je rekel „gospodu Koželju“. Popolnoma opravičeno je hotel s tem povedati, da osrednji odbor ni vedel, oziroma ni hotel vedeti za člane odbora celovške podružnice vkljub temu, da so mu bili svoj čas naznanjeni! Na vsem hočejo najti krivca le g. dr. Brejca. Sedaj je že g. dr. Brejc kriv, da šolski rekurzi že 15 let niso rešeni. Temu se še krave smejejo! Nihče na Koroškem ni storil toliko rekurzov in pribijemo — toliko uspešnih rekurzov nego ravno gosp. dr. Brejc. S takimi prismodarjami se skuša nedelavnost družbina na koroški meji zakriti! Ravno tako otročja je trditev v „Korošcu“, da bi brez podružnic sv. Cirila in Metoda ne imeli še — nobenega poslanca. Ne odrekamo s tem seveda podružnicam gotovih zaslug za narodno probujo, a da imamo poslanca, je prej zasluga naših izobraževalnih društev nego podružnic, če je sploh na mestu govoriti o zaslugah društev v tem oziru. Popolnoma izmišljena je pa „Koroševa“ trditev, da je g. dr. Brejc prvi, ki je zanesel kranjski razpor na Koroško. Pribijemo, da na Koroškem Slovenci tudi pod vodstvom g. dr. Brejca nismo živeli v nobenem razporu, nasprotno se je edinstvo in složnost le še bolj utrdila, dokler ni prišel na Koroško nekdo drug, ki si je stavil za nalogo, ustanoviti med nami liberalno stranko. Gospodje, s takimi lažmi kar tiho! Osebné boje bijemo načeloma le tedaj, če se nas k temu izziva. Če pa boste prihajali s takimi osebnimi izmišljenimi napadi na našega voditelja, potem nas najdete takoj pri-

pravljene na odgovor, ki bo zajca našel v nasprotnem grmu in ga bo tudi zadel!

Res hude levite je bral dr. Brejc družbi sv. Cirila in Metoda. Toda ovrzite jih stvarno, ako ste v stanu, ne pa da po stari liberalni paroli udarjate z batinami po njem. To je drvarska manira, ki samo kaže, da so njegova očitanja stvarno upravičena.

Sicer pa je prav, da so liberalci povzročili to polemiko; bo vsaj tudi širša javnost enkrat izvedela, kako je šolska družba sv. Cirila in Metoda branila slovensko mejo na najbolj ogroženi črti — na Koroškem. Družba ni opravičena očitati narodno silno ogroženi deželi, da je za družbo nabrala premalo prispevkov, ko pri nas vendar vsak pravi narodnjak daruje vsaj za 20 kratne različne narodne potrebe, pač pa bi bila dolžnost družbe, da bi bila vse svoje sile zastavila ravno za to deželo. Tega pa ni storila in je zadnji čas pokazala, da tega tudi noče storiti. Šolsko društvo je stavilo družbi pogoje, ki bi jih družba, če ji je namen res le reševati slovensko dečo, bila morala sprejeti. Kot ilustracijo tega objavimo le en dopis slovenskega šolskega društva v Celovcu na družbo v Ljubljani z dne 3. svečana t. l. Glasi se:

V svoji II. seji dne 28. 1. t. l. se je odbor „Slov. šol. društva“ posvetoval o dopisu slavne družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani z dne 20. 1. t. l. št. 128 in je prišel do sledečih sklepov: 1. Odbor obžaluje, da vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ne veruje zagotovitvi „Slovenskega šolskega društva“ v pismu z dne — 1. t. l., da nikakor noče družbe sv. Cirila in Metoda izpodrinuti iz njenih dosedanjih pozicij na Koroškem, marveč hoče in želi z isto skupno delovati v proslavi slovenskega šolstva na Koroškem. V ta namen si želi prijateljskih odnosov z družbo sv. Cirila in Metoda. Slavna družba namreč izjavlja, da vzame to zagotovilo našega društva na znanje — toda celo zgoraj signirano pismo kaže golo nezaupnost do „Slov. šol. društva“, posebno še istega odstavka: „Sedaj pa pride slavno „Slov. šol. društvo“ z zahtevo, da naj družba na Koroškem ustavi svoje delovanje in še svojega potovalnega učitelja njemu prepusti, da bo delal proti družbi ter zmanjševal njen ugled in vpliv.“

2. Odbor uvideva, da ob takšni nezaupnosti je nemogoče vsako skupno delovanje — uvideva pa tudi, da bi bil v zdanih razmerah razpor med obema društvoma enako nevaren obstoj družbe sv. Cirila in Metoda, kakor kvarljiv narodu slovenskemu, zato naroča svojemu predsedniku, naj z ustnim dogovorom skuša: a) odstraniti to škodljivo nezaupnost ter družbo sv. Cirila in Metoda pripraviti do tega, da na Koroškem ne bode ustanavljalo novih podružnic; b) ako bi pa slavna družba sv. Cirila in Metoda nikakor ne bila volje to storiti, istej izjaviti, da „Slov. šol. društvo“ prepusti družbi sv. Cirila in Metoda ustanavljanje novih podružnic na Koroškem ter opusti ustanavljanje svojih podružnic tako dolgo, dokler bi ga izpremenjene razmere ne prisilile, da je začne ustanavljati — ako se družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani zaveže:

a) ves ta čas v „Narodni šoli v Št. Jakobu v Rožu“ vzdrževati vse potrebne razrede ljudske šole tako, da „Slovensko šolsko društvo“ k stroškom vzdrževanja prispeva samo svoto, katero ima v ta namen že zagotovljeno, namreč 2000 K od Družbe sv. Mohorja, 600 K od najemščine od občine Št. Jakob in 400 K podpore slov. koroških duhovnikov.

b) Ko v „Narodni šoli“ otvorimo tudi „gospodinjsko šolo“, odpade od zgornje svote v prid „gospodinjski šoli“: 1000 K od Družbe sv. Mohorja in 400 K podpore slov. kat. duhovnikov, tako da „Slov. šol. društvo“ za narodno (ljudsko) šolo prispeva le še 1600 K na leto.

c) Ako bi gospodinjska šola potrebovala za opravo in vzdrževanje več nego 1400 K letne podpore, dodaja družba sv. Cirila in Metoda letni primanjkljaj.

d) Ker smo letos vzdrževanje ljudske šole že oskrbeli, mesto za vzdrževanje družba sv. Cirila in Metoda prispeva 3000 K za opravo, katera je do malega še zavsem na dolgu.

e) Zastopstvo naših šolskih zadev in teženj nasproti oblastim pridružuje odbor „Slov. šolskega društva“. Da pa ima takšno zastopstvo veljavo, „Slov. šolsko društvo“ ne more ostati brez udov. Zato si isto prilastuje tudi pravico, da sme neposredno (brez podružnic) sprejemati ude.

f) Končno odbor še zahteva, da družba sv. Cirila in Metoda na Koroškem ustanavlja svoje podružnice očitno tako, da ali nameravajo ustanovitev kake podružnice vsaj 8 dni prej naznani „Slov. šol. društvu“ ali pa isto objavi v „Mirovi“ številki, ki izide vsaj 8 dni pred ustanovitvijo.

Pogoji šolskega društva so za vsakega, ki nima predsodkov, naravnost potrebni in seveda

tudi sprejemljivi. Kam pa naj gremo s št. jacobsko šolo, če je družba ne prevzame sama, na drugi strani pa je proti podružnicam šol. društva, ki bi nabirale prispevke za vzdrževanje št. jacobsko šole? Če je družba odbila zahteve šol. društva, smo v Celovcu izvajali samo naravne posledice iz tega. Sapienti sat!

Tudi je prav, da se ponovno pokliče v spomin, da so liberalni študentje v Bohinski Bistrici Korošce kratkomalo prevpili in se naravnost norce delali, ko jim je posl. Grafenauer bral levite! Družbin odbor pa je molčal in tako študentovsko nasilnost na tihem odobral. Takrat smo Korošci zahtevali še enega zastopnika v odboru, pa nam ga študentje niso dali! To je bila igra z ognjem, in danes družba že lahko spozna, da njene pozicije med narodom na Koroškem dejansko gore! Še pa je čas, da se doseže sporazum. Glavna skupščina ima besedo; naj si da od odbora natančno poročati o pogajanjih s šolskim društvom, in ako bo stvar dobro premislila, bo spoznala, da je predlog šolskega društva vseskozi lojalna in za razvoj koroškega šolstva največje važnosti. To je pa tudi edina pot, na kateri je mogoče skupno delovanje.

Gospoda, ako Vam je za stvar in ne za politične namene, udarite na to ponudbo, in ostanemo prijatelji!

Šolska reforma.

Minoli teden se je vršil v Gmundenu prvi avstrijski „Schulreformtag“ — shod, na katerem so se hoteli šolniki posvetovati o najpotrebnejših šolskih reformah. Kar se je na tem shodu govorilo, je zelo zanimivo.

Židovsko liberalni list „Neue Freie Presse“ poroča med drugim dne 21. julija:

„Profesor dr. Gurliitt je tožil, da današnja vzgoja zapostavlja moči mladine, da se vlačijo seboj mnogo nepotrebnega pouka in da mladino predolgo natveza na šolsko klop. Mladina sedi starišem predolgo na žepu (to se pravi, stariše šole stanejo preveč denarja). In to ima najslabše gospodarske, socialne in moralne posledice. V zdravih razmerah vsaka družina z otroki zlasti s fanti, pridobi veljave in moči. V naših nezdravih razmerah pa je vsak otrok le novo neznosno breme. Meščan, ki hoče dandanašnje več sinov vzgojiti stanu primerno ter jih spraviti do samostojnosti, mora imeti denarja v mošnji. Odtod prikazen, da se ljudje boje zakona, odtod zločini zoper rastoče življenje, odtod prikazen, da se množi število neoženjenih mož in žensk, množi pa se prostitucija, nervoznost, širijo se spolne bolezni, mladina živi v gostilnah, država in dežela pa morata zidati norišnice in razna zdravilišča.“

Učni načrti naj se temeljito recensirajo, učna metoda predrugači, naj se napravijo druge šolske bukve. Naj se vrže strani vse, kar je nepotrebno. Zakaj nam je dvojna pisava, nemška in latinska, ki nepotrebno obtežuje učitelja in šolarje, to je skrajno nespametno zapravljanje moči, časa in denarja (v Nemčiji stane, če se izračuni pouk v drugi pisavi sam že 100 milijonov mark). Notranji organi (srce, pljuča, jetra i. dr.) trpe, hrbtenica se otrokom krivi, oči trpe in prihajajo kratkovidne, prsti se krče! V boju s pravopisom zamudi mladina najdražji svoj čas, samo tako s slovničnim poukom. Ko mladi uradniki pridejo do službe, so telesno in duševno že popolnoma zdelani, nespretni so za vsak samostojni nastop, v gospodarskem oziru pa so popolnoma odvisni (vsled svojih dolgov). Nekdaj so imele srednje šole le šest razredov, dandanes si mladi uradnik šele s 31 letom začne kaj služiti in šele s 40 letom bi si mogel z lastnimi močmi ustanoviti svoj dom. Reforma se mora pričeti pri šoli!“

Tako govore dandanes že liberalci sami in tako pišejo listi tiste liberalne stranke, ki je nam dala blažene in do nebes povečane naše šolske postave!

Nedavno sem govoril o našem šolstvu s fino olikanim gospodom, ki je prehodil mnogo sveta in živel dolga leta v Nemčiji. „Šola je Avstriji škodovala več, kakor dve izgubljeni vojski.“

In bolj ko stvar premislimo, bolj jo moramo spoznati ter smo dolžni vzbuditi spoznanje tudi v ljudstvu, da mu je sedanja šola — največja nesreča!

„Zapravlja se mladostna moč“, dejal je večkrat na shodu v Gmundenu. Kako se naj otrok telesno in duševno razvije, če ga prikleneš kakor se priklene hudodelca, vso mladost na šolsko klop. Mlado telo se mora pokvariti, mora zastati v rasti, od telesnega razvoja pa je zelo odvisen duševni. Za mlado plemensko živino iščemo planinskih pašnikov, da zraste v solnen in zraku, otroke pa zapiramo dan za dnem v šolske sobe! Tukaj trpe pljuča, srce, žalodec, hrbtenica se jim

krivi, kratkovidni prihajajo, a mi vse to trpimo topi in brezskrbni, kot da bi ne moglo drugače biti.

„Otroci stariše preveč stanejo“, posebno tam, kjer jih je treba dati v študije. Kmet nima pojma, v kolikih težavah so družine, ki morajo otroke dati v šolo, ker jih sicer nimajo kam dati. Kaj naj počne uradnik s sinovi? Liberalna doba je ljudi učila delo zaničevati, in to zaničevanje dela ima posledico, da tak uradnik noče več dati sina obrtniku ali trgovcu kot učenca.

Veščaki torej zahtevajo temeljitega preustroja učnih načrtov, zahtevajo druge učne metode, drugih učnih knjig. Naše šolske oblasti tega klica seveda ne bodo slišale, one in njihovi učitelji so namreč prepričani, da je ves svet le za šolo tukaj, šolska klop je na svetu najpotrebnejša stvar, da moramo delati in uživati življenje, da še celo zveličanje lahko pogrešamo, da imamo le zadosti lepih šolskih spričeval.

Morebiti pa se bo kdaj tudi ta vrč zdobil; iz njega pije ljudstvo že dosti dolgo pogubni strup. Menda ni treba človeku biti prerok, da spozna, kako se bodo po sto letih ljudje čudili brezmejni neumnosti naše dobe, ki pusti po nesmiselnem šolskem redu uničevati svojo mladino na duši in telesu, in ki za to pokončavanje plačuje še velikansk denar.

Koroške novice.

Imenovanja pri deželni vladi Koroški. V računskem oddelku sta imenovana računski oficial Franc Jilg za računskega preglednika in računski asistent Viktor Nagl za računskega oficiala.

Na naslov odbora za ustanovitev „Fran-Jozefove jubilejne hiralnice“. Vse hvale vredna so vaša prizadevanja uresničiti človekoljubno misel. Res primeren način, proslaviti šestdesetletnico našega vladarja. Toda pri vsem tem naj nikoli ne pozabite, da je to tisti vladar, ki je avstrijskim narodom — in tudi nam Slovincem — podaril državni temeljni zakon s § 19., v katerem je zajamčena popolna jezikovna enakopravnost vseh narodov, torej tudi Slovencev. Razposlali ste lansko leto svojo okrožnico občinam, po koroški navadi seveda tudi slovenskim samo v nemškem jeziku. Zavedne slovenske občine so vam okrožnico vrnila z opombo, da se hočejo z vsebino pečati samo tedaj, ako se jim dopošlje v slovenskem jeziku. Občine se s tem nikakor niso izrekle proti prispevanju, temveč so samo zahtevale svoje zajamčene pravice. Že čut dostojnega obnašanja proti drugomislečim bi vas moral privedi do tega, da bi izdali okrožnico tudi v slovenskem jeziku. Toda tega v svoji nemčurski zagrizenosti niste storili. Letos ste zopet doposlali slovenskim občinam samo nemški poziv in sicer to pot po deželnem odboru. Tudi ta poziv bodo slovenske občine poslale tja, odkoder je prišel. Da prihaja tako rekoč pod zaščito deželnega odbora, nas presneto malo briga. Tudi ta trdnjava in izvrševalni činitelj našega koroškega podlega nacionalizma se bo moral tekom časa navaditi še na marsikaj. Torej skratka: **Dopisujte z nami slovenski in takoj se hočemo natančneje pečati z vašimi predlogi.**

Slovenski župan.

Izobraževalni tečaj za učiteljice ročnih dal se začne 1. vinotoka ter traja do konca rožnika. Koroškim razmeram pač odgovarja žalostno dejstvo, da se v tečaju, v katerem se šolajo učiteljice ročnih del tudi za šole med Slovinci, slovensčina sploh ne poučuje. Pač koroška Madžarija!

Učenci kmetijske šole, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojakih pogojno **pravico do dveletne prezentne službe**. Če namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prvi dve leti brez graje ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih starišev domu, smejo na podstavi odredbe c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. mal. srpana 1895, št. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Medgorski.

Krnski grad. (Prepir med očetom in sinom.) V neki tukajšnji gostilni stase prepirala minolo soboto neki oče in njegov sin; slednji je mesar na Gosposvetskem polju. Razvnela sta se tako, da sta potegnili nože in bi bilo prišlo do krvavega tepeža, da niso zabranili drugi. Krnski grad je bil nekoč prestolnica slovenskih knezov, zdaj pa je popolnoma ponemčen. Odkod surovost?

Obletnica boja pri Jajcu. Povodom obletnice boja pri Jajcu, dne 7. avgusta 1878, bo dan poprej, t. j. 6. avgusta, v Celovcu na Novem trgu igrala vojaška godba (reduta), drugo jutro, 7. avg., bodo imeli vojaki ob 9. uri slovesno božjo službo.

Zmešalo se je nenanoma v Porečah ob jeziku nekemu nadporočniku od pešpolka št. 54. ki

je prišel tja na letovišče. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v vojaško bolnišnico v Celovec, kjer se mu je že obrnilo na bolje. Imenovani je sodnik inženirja Müllerja.

Občinski lov v Hodišah se bo oddal dne 9. avgusta. (Natančneje gl. v inseratnem delu.)

Koroške narodne pesmi je nabiral te dni v Medgorjah znani nabiratelj koroških narodnih napevov, g. dr. Oskar Dev iz Škofje Loke, ki je nabral zelo lepo število lepih slovenskih napevov po Koroškem in jih tako rešil pozabljivosti, dosedaj ponajveč po Zili in v Rožu, kjer so mu jih peli stari pevci, ki imajo v spominu še vse tiste stare lepe napeve, ki jih mlajši rod ne zna več. Prvo zbirko Devovih narodnih pesmi je izdala „Glasbena Matica v Ljubljani“ z naslovom „Slovenske narodne pesmi iz Zilske doline in Podroža“, cena 2 K, na katero naše zbornice ponovno opozarjamo. Po nekaterih krajih na Kranjskem so se te pesmi tako priljubile, da pojejo tam skoro izključno „koroške narodne pesmi“, dočim naša mladina pozna skoro izključno le „kranjske narodne pesmi“, kar je zopet zasluga gosp. nadučitelja Žirovnika, ki je nabiral in harmoniziral nekatere narodne napeve po Kranjskem in so postali zdaj last celega slovenskega naroda. Želeti bi bilo le, da bi založila Mohorjeva družba koroške narodne pesmi, ki so v to primerne, da bi se na ta način mogla povrniti koroška narodna pesem v slovenske hiše, kjer ima svoj izvor.

Evine hčerke — v ubogljivem izvrševanju svoje prirojenosti. Ako je dozdej trebalo še dokazati, da se je mogoče nežnemu spolu tako vglobiti v „klepetanje“, da od zunanjega sveta ne vidi in ne sliši ničesar, tako se je sedaj sinje podal. Pred par dnevi na večer pelje od Vrbskega jezera v mesto Celovec zaporedoma več vozov konjske železnice. Malo nad gostilno „pri Vorniku“ pa stoji sredi železniškega tira več zastopnic „slabotnega“ spola — pridno bruseč jezičke. Kočijaž prvega voza je moral voz hitro ustaviti, ker se one vkljub opozoru niso umaknile s tira. Drugi voz, ki je vozil tesno za prvim, pa trešči v prvega. Ubogega kočijaža je drugi kočijaž sicer v naglici še potegnil nekoliko v stran, a vendar mu je zmečkalo zadnje stegno tako, da je takoj obležal. Strla se je tudi ena svetilka. Ker so bili vozovi prazni, se k sreči ni nobena oseba poskovala.

Kmečki shod bo v nedeljo 1. avgusta ob 1/4. uri popoldne v Resniku v Mlinarjevi gostilni p.d. na Hubi. Kmetje iz Resnika, Medborovnice, Glinj in Kožentavre, pridite v obilnem številu. Gre za vašo stanovsko korist.

Ruda. (Štajerčeva vizitacija na Rudi in v Gorenčah.) 4. julija t. l. smo imeli na Rudi in v Gorenčah imenitno vizitacijo; obiskala sta nas „Štajerc“ in „Bauernzeitung“. Kdo je bil njuni zastopnik in dopisnik, sicer ne vemo, ker je v ruški občini cela kompanija nasprotnikov. Navzoči pri shodu izobraževalnega društva v Šmiklavžu pa so bili gospod Katnik, nadučitelj in občinski tajnik na Rudi, gospod Lederer, občinski sluga, gospod Franc Plešivčnik in še nekaj drugih. Na Rudi vizitatorjem že to ni bilo po volji, da so litanije bile že dopoldne in popoldan blagoslov le v Šmiklavžu, ki se sooskrbuje. Radi verjamemo, da sta „Štajerc“ in njegov dopisnik božjega blagoslova zelo potrebna; pa čeravno bi bil blagoslov doma, saj bi se ga ta dva itak ne bila udeležila. Saj še dopoldne pri zapovedani službi božji se ruška „gospoda“ le redkokrat prikaže v cerkvi. Shod v Šmiklavžu z igro „Ne udajmo se!“ in petjem se je prav dobro obnesel; igralci so mojstrsko igrali in pevci prav dobro prepevali. Samo nasprotnikom to ni dopadlo, seveda ker je bilo slovensko. Gospodu župniku Rozmanu gre vsa čast, da podučuje mladence v lepem petju. Na Rudi je potem dopisnik „Štajerca“ vizitiral mežnarja, ki je ob enem organist, ki mu je presuh in tega je kriv seveda župnik. Zakaj je bil pa mežnar pred nekaj leti prav dobro rejen, čeravno ni imel vašega plačila, kakor sedaj? — Cela župnija in okolica ve, da župnik izdatno podpira svojega brata organista. Župnik izboljšanju organistovega plačila nikdar ni bil nasproti, ampak se je le trudil za to; vendar so okoliščine zdaj take, da ga v izpeljavi tega dosti težavnega dela močno zadržujejo. Rad pa potrdi, da je cerkveno petje dobro in da organist in pevci lepo spolnujejo svoje dolžnosti. Nazadnje je „Štajerc“ obiskal še cerkvene ključarje, pri katerih je našel pomankanje krščanske ljubezni. Tega zatega blaga pa le pri „Štajercu“ in njegovemu dopisniku primanjkuje. Zlagano je, da bi bil Muher rekel o rajnem Borovniku: „Naj le pogine!“ Ali je menda tako obrekovanje „krščanska ljubezen“? Tega dopisnik pa ni povedal, da je Muher že tretjokrat za ključarja izvoljen in sedaj opravlja že sedmo leto to cerkveno službo brezplačno. Na Rudi ni

ravno lahko biti cerkveni ključar. Če se dopisnik toliko zanima za to cerkveno službo, naj se oglasi, morebiti ga enkrat postavijo za ključarja in bo vsaj skusil, kako prijetna je ta služba. Drugega ključarja „Stampernika“ je „Štajerc“ obiskal že prej enkrat in ga okregal, zakaj da je bil na shodu izobraževalnega društva. Resnica je pa ta, da Stampernik na tem shodu še bil ni. Sicer bi pa bila zanj le čast, če bi se ga bil udeležil. Tako napadeta „Štajerc“ in „Bauernzeitung“ kakor volka v ovčji obleki enkrat dušnega pastirja, potem pa zopet dobre njegove ovčice in jih hočeta dušnemu pastirju odtujiti. — Tako razumeta ta dva lista krščansko ljubezen. Vedita pa, da nismo več otroci, in se po takih napadih ne bomo dali prestrašiti. Cerkevna ključarja sta vse časti vredna in se župniku k takim možem po pravici more čestitati. Liberalcev ta dva nadzornika nista vizitirala, čeravno niso kaki svetniki, kar že dopisi teh listov kažejo. Tako je tedaj ta vizitacija srečno minila; zvonilo se pri odhodu nič ni, kakor je drugokrat v navadi in je le še čuda, da se „Štajerc“ in „Bauernzeitung“ zaradi tega nista jezila.

Štaben pri Beljaku. (Prvo sv. mašo) bo pel tukaj dne 1. avgusta t. l. novomašnik, gosp. J. Ožgan. Ravno tega dne se otvori novo železniško postajališče za osebni promet in za potno prtljago. Udeleženci od zunaj torej lahko izstopijo, oziroma vstopijo v Štabnu.

Štaben pri Beljaku. (Novo postajališče) dobi samo nemške napise. To je zasluga gosp. Matevža Widitscha p. d. Cegnarja v Malošah. Zoper samonemške napise smo vložili pri ravnateljstvu c. kr. državnih železnic v Beljaku dva protesta s prošnjo, da se takoj napravijo poleg nemških tudi slovenski napisi, da ne bo povoda žaliti slovensko prebivalstvo. Cegnarju bomo podelili za to njegovo zaslugo „ta ledrasto“.

Žvabek. (Razno.) Nemila smrt nam je pobrala vzornega, 24 let starega Tratarjevega Maksa; ravno bi imel prevzeti od očeta eno posestvo. — Konj je ubil triletnega otroka Stogartove deklet. — Lahov hlapec na Suhi je padel iz lestve tako nesrečno, da si je zlomil nogo. — Žvegarjeva Roza se je poročila na svoj dom s Hrastovim Martinom čez Blato. Bilo srečno!

Velikovec. (Korak naprej.) Zvesti svojemu namenu, ki ga imajo slovenski denarni zavodi, namreč pomagati trpečim bratom in reševati jih iz nemškega in nemčurskega tlačanstva, je kupila „Hranilnica in posojilnica“ v Velikovcu Hornerjevo posestvo in gostilno v Grebinju. S tem je storjen jako važen korak naprej. Zavedni kmetje v grebinski okolici nakup z navdušenjem pozdravljajo. Prostori so kakor nalašč za naš namen. Poleg gostilne se more otvoriti tudi trgovina z mešanim blagom. V hiši je tudi zaloga piva, izvrstne kleti in lepi prostori, zlasti je v prvem nadstropju velika dvorana, ki je zelo primerna za zborovanja in gledališke predstave. Ako bo najemnik, kojega sedaj iščemo, dobro postregel ljudem s pijačo, kuhinjo in v trgovini, bo brezdvomno dobro izhajal. Našincem pa priporočamo, da podpirajo to narodno podjetje!

Grebinj. Ustanovimo društvo! Sedaj, ko je kupila velikovška „Hranilnica in posojilnica“ v trgu hišo, je prišel čas, da nemudoma ustanovimo izobraževalno društvo. Rodoljubi, na delo!

Grebinj. (Lažejo), namreč „stimce“, ko pišejo, da je kupilo Hornerjevo hišo „Slovensko katoliško ljudsko društvo“; takega društva na Koroškem ni. Gospod župan Ellersdorfer, kateremu očitajo, da je posredoval pri nakupu, je tudi popolnoma nedolžen pri celi zadevi. Nasprotniki, le z lažmi naprej! Toda pregovor pravi: „Laž ima kratke noge.“

Prevalje. (Slovo.) Kakor strela z jasnega neba nas je zadela žalostna novica, da nas zapusti č. g. kaplan Sekol, ki je skoro cela tri leta neumorno deloval med nami. Č. g. kaplan je bil mož, kakoršnih potrebujemo današnje dni: goreč in vzoren duhovnik ter navdušen narodnjak. Vera in narodnost, to je bilo, za kar nas je navduševal in si tako osvojil naša srca in naše zaupanje. Njegovo neustrašeno, odločno in požrtvovalno delovanje za naš večni in časi blagor bil je nam v ponos, a sovražnikom v strah, ker so videli v osebi gospoda Sekola glavno oviro, da niso mogli uresničiti svojih zlobnih naklepov, da bi nas bili zvalili v nemškutarsko-liberalno močvirje, v kojega so sami zagazili. Zato so pa rovali proti njemu in ga obmetavali z blatom ter tožili pri predstojnikih, hoteč mu vzeti naše zaupanje. Toda mi smo ga ljubili in spoštovali, ter se bomo vedno z veseljem spominjali nanj. Zato pa č. g. Sekolu javno izrekamo zahvalo za njegov požrtvovalni trud in mu želimo na novi postaji obilno uspehov, kakor jih je žel med nami.

Brnca. (Pravica se je skazala.) Slavni deželni odbor je vse pritožbe Hojža, ki je kričal

in delal sitnosti, zavrzel in dovolil, da se sme „Tamburaški dom“ zidati. Naši nemškutarji so kar iz sebe. Pirkerjev Sep je tako razburjen, da usta drži kar odprta. In Pirker šele. Rekel je „absolut nicht“, pa vendar ni šlo po njegovem receptu. Kako je pa Vam, pristni Nemci: Šuster, Jakele, Kovač, pri srcu?

Gospasveta. Gostilno „pri Pošti“ je vzel v najem g. Martin Ogris.

Šmihel nad Pliberkom. (Poročil) se je 18. t. m. g. Jožef Drobej, ključavničar v Sörgendorfu z gđc. Ivano Puc. Poroka je bila v šmihelski župni cerkvi. Ženitovanje je bilo v prostorih narodnega gostilničarja g. Franca Potočnika v Drvešivasi. Živila mnogo let!

Borovlje. (Zakaj so Borovlje nemške), zakaj je občinski policaj moral potrgati vse slovenske lepake? Ker hoče župan Ogris imeti Borovlje nemške. Zakaj so prišli celovski komiji razdirati slovensko veselico pri Tončku? Ker je po iniciativi župana Ogrisa brzojavil po nje Trnjakov Jozi. Zakaj so pili razni žejni ljudje v Rosentalerhofu gratisbir? Ker je župan Ogris želel, da bi šli hajlat na slovensko veselico. Zakaj je bil med razgrajči in hajlovci tudi občinski tajnik? Ker župan Ogris hoče vse ponemčiti. — Zakaj pa se Ogris kot župan ne briga za občinsko gospodarstvo, ko morajo vendar Borovčiči vedno večje doklade plačevati — dočim še električne razsvetljave ne dobijo, ker je moč premajhna. Župan Ogris! Vaša dolžnost je skrbeti za pametno in v resnici napredno gospodarstvo v Borovljah, ne pa za hujskajoče hajlanje in ponemčevanje. Izvoljeni ste od občine, ne pa od Südmarke!

Podgora. (Učiteljica Narath) prireja z otroki „Turnerinnen“ iz Borovlj izlete v okoliške gostilne. Domov grede je seveda vse veselo. Zadnjič so se drle skoz Podgoro kakor da bi bile na raznju. Pripomnimo, da je Narath ljubljenska celovške gospode, da sme torej vse. Heil!

Podljubelj. (Še enkrat bojkot.) Med našimi socialisti je na prvem mestu verski odpadnik Ferd. Ibounig, sedaj gostilničar pri Tuliju. Ker imajo voditelji pri „lokalni organizaciji“ vodilno besedo, se pač ne more nihče motiti, če reče, da je ravno ta sodrug-gostilničar znal za znani bojkotni dopis. Po naših mislih je le gola konkurenca in nič drugega. O ti ubogi „Lokalorganisation“, za kaj vse moraš svoj hrbet držati! Ali je resnica? Če ni, pa nam povejte enkrat, kdo se skriva za tistim skrivnostnim „Lokalorganisation“! Korajžni ljudje, kakor ste, boste gotovo Šelandru povedali svoja imena. Torej le na dan z imeni, sicer ostanemo pri našem in začnimo z bojkotom tudi mi. Če so „frei“ ti, zakaj bi ne bili tudi mi?

Podljubelj. Naši igralci pripravljajo za mesec avgust veliko in krasno igro. Slavno občinstvo že zdaj opozarjamo na to!

St. Lipš v Podjuni. Znani slikar Medard Skuk, domačin iz St. Vida, je poslikal kapelico na vrhu vinogradov. Že precej zanemarljena kapelica (pravijo ji „križ“) je dobila tudi novo streho in vratice. Posestniki vinogradov so prevzeli stroške in se zavzeli za popravo v zahvalo za lansko dobro trgatve. Veselili smo se ravno že blagoslovljenja, pa je hudobec slike pomazal z apnom! Ali je morda to bil sad nemške t. j. nemčurske navdušenosti, t. j. jeze? — V soboto je opoldne pri mizi nenadoma izdihnil 62 let stari narodni trgovec (ki je imel edini slovenski napis) Anton Jamer, doma iz Kazaz. Pogreb je bil velik na god sv. Ane.

Velikovec. (Izlet v Trst.) V „Allgemeine Bauernzeitung“ piše neki „H“ o izletu v Trst, katerega so se udeležili učenci tretjega razreda tukajšnje meščanske šole. Dopisnik opisuje vse-mogoče, kar so tam videli otroci. Vse prav lepo! Toda tega pa nič ne pove, da bi si bili učenci ogledali tudi kako cerkev, ki so ravno v Trstu tudi zgodovinske in umetniške vrednosti; škodovalo bi tudi ne bilo, če bi se bili šolarji, ki imajo ob praznikih predpisano božjo službo, udeležili na praznik sv. Petra in Pavla svete maše v Trstu ali kje drugje, kjer so ravno bili. O tem vsaj nič ne ve povedati g. „H.“ Tudi nam ne more biti vseeno, da je vladal pri izletnikih tak nemški duh, ker so vendar bili slovenski učenci tudi zraven in namen takih izletov ne more biti vzgajati učence v nemškonarodne nestrpnosti. Kaj bi rekel g. „H.“, ako bi se kaj takega zgodilo na naši strani?

Velikovec. (Mi smo štirji, vsi pastirji, radi vince pijemo.) Zares žalostno! Zadnjič je „Mir“ poročal o tretjem nesrečniku, ki je moral v celovško norišnico radi preobilne pijače. Zadnji pondeljek pa so zopet morali iz istega vzroka odpeljati v norišnico neko osebo iz mesta. To je četrti slučaj v teku par mesecev. Pri katerem misijonu so pa ti štirje bili? Neki hudo-

Priporočamo našim gospodinjam **pravi :FRANCKOV:** kavni
pridatek iz zagrebške tovarne.

mušnež je rekel pri tej priliki: „Namesto, da so Velikovčani zidali „Turnhalle“, naj bi bili rajše postavili norišnico. Dostaviti moramo, da so vsi ti strastni hajlovci. (Imena nesrečneža iz lojalnosti, ker se nas je od gotove strani za to prosilo, nismo objavili, ker ne spadamo v vrsto brezobzirnih nemškonalnih listov. Ured.)

Pravalje. (Občni zbor posojilnice „razveljavljen“.) C. kr. deželno kot trgovsko sodišče je odklonilo prošnjo prevaljske posojilnice za registracijo novih, nemčurskih odbornikov, ker je bil občni zbor sklican popolnoma nepostavno, in je razveljavilo tudi tiste nasprotne deleže, ki so bili tik pred občnim zborom sprejeti brez odobrovanja seje. Vršiti se bo moral torej nov občni zbor. Radovedni smo, kaj bo ukrenila sedaj celjska zveza, da pride naša posojilnica nazaj v zanesljive narodne roke; saj je morala v zadnjem času po izvajanju v „Miru“ hočeš nočeš pripoznati, da je izročila slovensko posojilnico narodnim odpadnikom. (Nam je pa znano, da se je propadli nemškonalni kandidat Pristou v tem slučaju zopet peljal v Celje po nasvete. Zadnji nasveti torej niso držali, čeravno jih je prišel v Prevalje osebno podpirat gosp. ravnatelj Jošt. Izvedeli pa bomo tudi, kake nasvete je dobil zdaj g. Pristou; čudno se nam samo zdi, zakaj ne gre v posvet k prijatelju „Štajercu“ v Ptuj?)

Klanče. (Poprava cerkve.) Darežljivi ljudje v okolici so se usmili naše zapuščene cerkvice in ž njih pomočjo je bilo mogoče cerkev prenoviti. Prihodnjo nedeljo ob 10. uri bo „žegnanje“. V gostilni gospe Hobel bodo pozneje udarjali tamburaši.

Poglavje za delavce.

Socialdemokratska dogma o osiromašenju srednjih stanov in nekaj agrarne statistike.

Iz podatkov štetja kmetij na Nemškem sledi, da je od l. 1882 do 1895 narastlo število kmetij srednje velikosti, dočim je padlo število veleposestev. Ta smer se pojavlja še močnejše v dobi med štetjem leta 1895 in štetjem leta 1907. Celo strogo marksistična „Leipziger Volkszeitung“ je prisiljena, da poroča o podatkih zadnjega štetja kmetij sledeče:

1. Število majhnih kmetij se je izpremenilo neznatno (500.914 proti 522.780 leta 1895, torej pojemek za 1866 v 12 letih; tudi obseg zemlje, ki jo imajo ti kmetje v posesti, se je neznatno spremenil (2.266.106 ha proti 2.131.134 ha).

2. Število kmetij srednje velikosti se je zvišalo najbolj od 328.729 na 383.160 torej za 54.431 in tudi zemljišče, ki je v njihovi posesti, se je povečalo od 6.607.483 ha na 7.738.862 ha, torej prirastek za 1.097.379 ha.

3. Proti temu se je zmanjšalo število vele-kmetij za 12.135 (od 188.144 na 175.976) in tudi na zemljišču so zgubili 192.001 ha.

4. Isto velja za veleposestvo; njih število se je zmanjšalo za 1273 (od 20.390 na 19.117) in tudi na zemljišču so izgubili 192.011 ha.

Pri tem pa ne smemo prezreti, da pridejo kot imejtelji malih kmetij pogostoma v poštev rokodelci, kovači, mizarji, peki, kolarji, gostilničarji, mali mlinarji itd. In vsakdo, ki pozna kmetijske okraje in njihov razvoj, ve, kako se tile krogi trudijo, priklopiti si majhne kmetije, in ravno tako, da smatrajo to za postranski posel, akoravno je morda že dolgo kmetija glavni vir njihovih dohodkov. In ravno tako ve vsak, ki so mu znani razvoji na kmetih, da so se male kmetije nagibale k vsemu drugemu nego postati gospodarstva proletarcev. Ravno nasprotno: Veliki del od njih je povečal svoje posestvo ter vstopil v vrste kmetij srednje velikosti. In tudi ostali so povečali svoja zemljišča. Vključno neznatnemu pojemanju malih kmetij je njihovo zemljišče narastlo od 2.131.134 ha v letu 1895 na 2.266.106 ha leta 1907, torej za 134.972 ha.

Najbolj zagrizeni pristaš Marxove dogme „o osiromaševanju srednjega stanu“ mora v očigled tem dejstvom pripoznati, da korakajo male kmetije naprej proti srednjim kmetijam, da pa ne more biti govora o „proletarizaciji majhnega kmetijstva“.

Kmetijski.

Gospodarske stvari.

O perotninoreji.

(Piše Fr. Petek iz Prevalj.)

Moj namen ni, pisati o velikih perotninarških zavodih, kakoršne imajo v Ameriki, na Angleškem, Nemškem in v prav malem številu tudi v Avstriji, ampak hočem samo navesti, kako naj kmetje svoje perotninarstvo predrugačijo, da bode bolj dobičkonosno.

Dosedaj se kmet za kokoš ni drugače briga, kakor tedaj, če jo je v posebnem času dobil na mizo kot pečenko ali pa če so mu napravile kokoši kako škodo na njivi. Kmet smatra kokoši kot nepotrebne živali pri hiši. Da so se kokoši še pri naših kmetih ohranile, imamo se zahvaliti kmetičam, ki jih še gojijo in iz doneskov od prodaje jajc in piščancev kupujejo za priboljšek kavo in sladkor, pa tudi sol.

Na nekaterih kmetijah imajo kokoši le, ker je to že tako navada in ker so jih že pradedje redili.

Prišli so drugi časi. Na vseh krajih se vrši preobrat, hvala Bogu, tudi v kmetijstvu. Kmetu gre danes bolj trda za denar, zato mora na vsak vinar paziti in gledati, kje bi si pridobil kako kronico. Perotninoreja bi mu prinesla lahko na leto lepo svotico, ako bi svoje perotninarstvo spremenil. To, kar spodaj predlagam, izvede lahko vsak kmet brez velikih stroškov. Reklo se mi je, da kmet posebno na Koroškem nima časa, baviti se s to panogo radi pomanjkanja časa in delavnih moči. K temu sam pritrdim, ali kar jaz tukaj predlagam, je tem razmeram priročno, in to se bo dalo lahko na vsak način izvesti.

Poglejmo enkrat sedanjost kmetijsko perotninorejo. Kokoši so že degenerirane, slabe jajčarice, ki nesejo k večjemu 80 do 90 jajc na leto in še te v takem času, ko ni prave cene, 5 do 6 vin. eno jajce, torej 4 do 5 K letno. Krma se pa tudi lahko računa letno na 3-50 do 4 K. Koliko torej ostane dobička? Malo ali pa nič. S piščanci je isto. Zgodnja piščeta, ki bi bila za rejo najboljše, navadno prodajo in šele zadnje hranijo za pleme. Navadno še od teh najlepše nesejo na trg, in doma ostanejo same smeti; tako ni čuda, da gre v Avstriji perotninarstvo rakovo pot, vedno manj se je izvažalo v inozemstvo. Država stori prav malo ali pa nič za njeno povzdigo. Vse to se mora predrugačiti. Ljudstvo, posebno mali kmetje, se morajo podučiti v perotninarstvu.

Da bo kmet vedel, koliko mu nesejo kokoši na leto dobička, mora zabeleževati vsak dan število jajc, ravno tako krmo, katere ne sme nikdar kar tako v en dan tja vsuti, ampak natančno zmeriti po številu kokoši. Vsaka kokoš dobi dnevno popoldan 30 gramov pšenice ali ječmena, koruza naj se pa daje le pozimi. Zjutraj naj pa dobijo kokoši 30 gramov kuhanega krompirja in 15 gr. pšeničnih otrobov, skupaj zmečkano. Ena kokoš mora dati letno najmanj 120 jajc, jaz sem v svoji praksi imel tudi kokoši, ki so nanesele 200 do 220 jajc, seveda je to bolj redko in je treba posebne pozornosti pri reji. Navadno nesejo kokoši dobre pasme in pri umnem krmljenju 150 do 180 jajc. Za naše razmere posebno primerne so bele „Wiandotke“. Te vrste kokoši lahko vsakemu priporočam iz lastne izkušnje. Wiandotke so velike, finega mesa, jako krotke in prav izvrstne jajčarice, dajo mnogo in velika jajca. Kmetje ali prav za prav kmetice naj svoje kokoši sedaj v jeseni pokoljejo ali pa prodajo in s tem denarjem si naj v jeseni nakupijo te tople priporočane Wiandotke. Ker so kokoši čiste pasme precej drage, se jih pa naj manj nabavi in drugo leto se itak lahko število iz teh pomnoži. Pri pomniti moram, da nesejo te Wiandotke posebno pozimi pridno. Pozabiti pa ne smem še to, da se za rejo naj porabijo zmiraj le najzgodnejša piščeta in le poznejša se naj prodajo ali pokoljejo, ker edino le zgodnja piščeta so pozneje dobre zimske jajčarice.

Aviso. Št. 2067. C. in kr. preskrbovalno skladišče v Celovcu kupuje pod roko in sicer seno in slamo začeni od avgusta, rž in oves od oktobra 1909, dokler ne zadosti potrebi, najdalje pa do konca sušca 1910 od proizvajalcev in njihovih drugih okroglo 200 q rži, 1800 q ovs, 1500 q sena, 400 q slame za nasteljo in 100 q posteljne slame, ravno tako c. in kr. vojaško podružno preskrbovalno skladišče v Beljaku, toda seno, slamo in drva šele od septembra, rž in oves od oktobra 1909 okroglo 150 q rži, 300 q ovs, 2000 q sena, 400 q slame za nasteljo, 100 q posteljne slame, in 550 m³ mehkih drv. Natančnejši pogoji se izvedo na imenovanih mestih.

Celovec, 24. julija 1909.

C. in kr. vojaško preskrbovalno skladišče.

Društveno gibanje.

Kat. slov. delavsko društvo v Prevaljah priredi v nedeljo, dne 1. avgusta t. l., ob 1/2 4. uri popoldne javen shod z govorom ter igro „Najdena hči“, katero uprizorijo vrta možiška dekleta, in tamburanjem. K obilni udeležbi vabi rojake od blizu in daleč

odbor.

Djekše. Naše izobraževalno slovensko kršč. socialno kmečko društvo „Trdnjava“ bo priredilo svoje mesečno zborovanje z zani-

mivim govorom in tamburanjem velikovških tamburašev dne 8. avgusta po blagoslovu ob 3. uri popoldne na prostem pri farovžu. Vsi društveniki in prijatelji društva so s tem vljudno vabljeni.

Politične vesti.

Sestanek carja Nikolaja s cesarjem Viljemom. Sestanek ruskega in nemškega vladarja bo 7. ali 8. avgusta. 28. julija je odpotoval car na Angleško, na povratku pa se sestane s cesarjem Viljemom.

Poljski glas o bodočem parlamentu. Posl. Stapinski, vodja poljske ljudske stranke, je podal v „Neue Freie Presse“ med drugim sledečo važno izjavo: „Kar se tiče grupiranja strank v poslanski zbornici, je sedanje stanje nemogoče iz sledečih vzrokov: Ako se vse nemške stranke združijo, in potisnejo ob stran nasprotstva, ki jih ločijo, ako se baron Morsey pridruži poslancu Wolfu, ako se poslanec Drexel čuti solidarnega s poslancem Straskim, ako torej na nemški strani odločuje narodnost, tedaj mora priti tudi na slovanski strani do enakega združenja narodnih strank. Ako se nobena nemških strank neče odreči narodni solidarnosti, tedaj ni nam Poljakom dovoljeno, da slabimo potrebno slovansko protitežje. Treba je porazdelitve na temelju trdnega določenega programa gospodarskega in socialnega delovanja. Ako bi se to pokazalo nemogoče, ako bi se vse nemške stranke vztrajno upirale, da se ugotovi najpravičnejši željam drugih narodnosti, potem ne strpe tega — ne glede na posledice — niti Poljaki niti drugi zastopniki Slovanov. Vsaj kar se tiče poljske ljudske stranke, moram odločno izjaviti, da ne moremo pod nobenim pogojem ostati v enem bloku z nemškimi strankami proti slovanskim strankam. Prepričan sem, da mnenje poljske družbe soglaša z našimi nazori in da bo ves poljski klub hodil po tej poti, ker mu sicer preti razpad. Program za jesen: 1. Sestava večine zbornice na podlagi točno določenega delavnega programa; 2. primerna prenova ministrstva. Ako se to ne zgodi, je pričakovati bankerota centralnega parlamenta in vsega centralizma“.

Priporočujemo našim družinam

Kolinsko cikorijo.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjstvo šole c. k. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori dvanajsti tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem posloju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg veronauka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 kron, ali za ves tečaj 360 kron. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi priskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šole, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;
2. znati čitati, pisati in računati;
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;

4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spravečo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. k. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjstvo šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. k. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. julija 1909.

Kaj je novega po svetu.

Najnovejše nemške občine v slovenskem delu Koroške in sosednih slovenskih kronovinah so: Št. Vid nad Ljubljano, Cerknica, Jezersko, Škocijan v Podjuni, Ljubljana, Žitaravas, Žihpolje, Št. Jurij na Štajerskem, Št. Anton, Muta, Ptuj, — kot take jih namreč navaja „Österr. Gemeindezeitung“ v svojem seznamu o priliki cesarskega jubileja odlikovanih predstojnikov in uradnikov nemških občin. Koroške slovenske občine je doletela ta redka čast, da smejo blesteti v seznamu nemških občin bržkone zaradi tega, ker nam uraduje kot **slovenske** občine izključno **nemško**. Slovenski **Ljubljani** so pripomogli do te izredne časti bržkone nemški razglasi. Čestitamo!

Najstarejši katoliški duhovnik umrl. V Lissovem, okrožje Kulm na Pruskem, je umrl v starosti 102 leti dekan Stanislav Machurski, ki je bil najstarejši katoliški duhovnik na svetu.

Odvetnik g. dr. Ivan Fermeve otvori 1. avgusta svojo odvetniško pisarno v Ptuj v hiši zdravnika g. dr. B. Stuhca.

Splošni pokojninski zavod v Gradcu. Večkrat so že opozarjali slovenski časniki slovenske zavarovance pri splošnem pokojninskem zavodu v Gradcu, naj dopisujejo izključno v slovensčini in dosledno vračajo nemške dopise. Z žalostjo moramo pa konstatirati, da velikanska večina slovenskih zavarovancev korespondira izključno v nemščini in da je vrnilo nemške dopise samo pet Slovencev. Vsled tega so prišli Nemci do zaključka, da ne rabijo slovenskega uradnika in sklenili so ga odsloviti. Slovenski zavarovanci in njih delodajalci so krivi, da bomo izgubili edinega slovenskega uradnika pri zavodu in da bo prišel en Slovenec ob kruh.

Umrl je v Gradcu dne 25. t. m. v starosti 88 let c. kr. okrajni sodnik v p. g. France Hrašovec. Bil je vnet rodoljub in dober prijatelj koroških Slovencev. N. p. v m.!

Nova planinska koča se otvori dne 1. avgusta 1909 v Koritnici pod Mangartom. Kočo je postavil Akademski krožek Česke podružnice S. P. D. Koča bode poleti oskrbovana. Na predvečer otvoritve, dne 31. julija t. l., je v Logu pod Predelom pri g. županu Černuti prijateljski sestanek. Prijateljem slovenskih planin in neprisiljene planinske zabave priporočamo, da pohite omenjene dni v prijazni slovenski Log in pod sivi Mangart.

Za otroke
Kufeke
in odrasle.

Izvrstna hrana za zdrave in slabotne otroke vsake starosti, kateri so v razvoju zastali. Pospešuje rast mišičevja in kosti. Zadržuje in odstranjuje kakor nobena druga stvar drisko, bruhanje, črevesni katar itd.

O grozoviti toči na Štajerskem, ki je klestila v soboto po Štajerskem, se nam poroča: Dne 24. julija okoli 5. ure popoldne razsajala je grozna nevihta s točo, debelo kakor kurja jajca, po Ormožu, Veliki Nedelji, Sv. Tomažu in Središču. V četrt uri so bile uničene njive in vinogradi, koruza pri tleh polomljena, pšenica in oves pomandran, zmlačena in v tla zabita, drevje oguljeno. Po gozdih je na debelo listja in vej. V Ormožu razbite strehe in okna. S tako močjo je bila, da je celo polkna razbila, bolj močna opeka je kakor prestreljena, zidovi na severni strani razbiti, kakor v vojski. Še tretji dan so se našli kupi debele toče. Tudi precej nesreč se je zgodilo. Ljudje so bili po njivah in kdor se ni mogel skriti, dobil je rane. Konji so se splašili in polomili vozove. Dva otroka je zbil, da imata zevajoče rane na glavi in na telesu. V vinogradih izgleda grozno, vse razkopano, polomljeno in pobito, travniki pokriti z blatom na debelo, ajda zateptana. Ubogo ljudstvo! Letos smo pričakovali dobro letino in zdaj razun rži in nekoliko

pšenice vse zdrobljeno! — Tudi iz Dobrne pri Celju se poroča, da je strašna nevihta s točo v soboto uničila vse pridelke.

Drag maček. Američanka mrs. Lynas iz Čikaga je kupila te dni v Londonu mačka, za katerega je dala 2600 K.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Tržne cene v Celovcu

22. malega srpana 1909 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K v	K v
Pšenica	—	—	—	—
Rž	19	—	21	33
Ječmen	—	—	—	—
Ajda	23	60	24	30
Oves	23	—	24	—
Proso	—	—	—	—
Pšeno	—	—	30	47
Turščica	—	—	—	—
Fizola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	8	—	11	—
„ kislo	7	—	10	—
Slama	9	—	10	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26
Smetana, 1 „	—	60	1	20
Maslo (goveje) 1 kg	2	60	2	80
Surovo maslo (putar), 1 „	2	60	3	20
Slanina (špeh), povoj, 1 „	2	—	2	20
„ surova, 1 „	1	60	1	70
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80
Jajca, 1 par	—	14	—	16
Piščeta, 1 „	2	60	2	80
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 „	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	3	—	3	20
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	2	80

Ž i v i n a	Počrez		100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
	od	do	od	do		
	v k r o n a h					
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	66	—	—	—
„ za vožnjo	344	400	—	—	8	4
Junci	242	—	—	—	1	1
Krave	180	348	60	—	56	18
Telice	220	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseti, plemena	24	42	—	—	158	106
Ovce	—	—	—	—	—	—

Loterijske številke 24. mal. srpana 1909:

Gradec	50	22	76	53	15
Dunaj	2	20	17	25	68

Kupim primerno posestvo

ali pa vzamem v najem, kjer je rodovitna zemlja. Dobropolje, p. Radovljica.

Fr. Ribnikar, posestnik.

V najem se da
gostilna in trgovina
z mešanim blagom
v Grebinju
pri Velikovcu.

Najemnik mora biti zmožen slovenskega in nemškega jezika. Več pove **načelnikstvo „Hranilnice in posojilnice“ v Velikovcu.**

Prihranite mnogo, ako kupite pri izdelovalcu!

Najboljše, brezhibne in pristnobarvne

ostanke

izbornega kanafasa, oksforda za srajce, flanela, platna, cefira, šotskega blaga, višnjeve tkanine, krizeta za suknje, izborna odbrane, da se more vsak ostanek izborna porabiti v gospodinjstvu, razpošilja **krščanska trdka** 40 do 45 metrov za **16 kron** po povzetju. Dolgost ostankov 6—10 metrov.

Anton Maršik, lastnik ročne tkalnice in razpošiljatelj

Češka Čermna pri Nachodu, Češko.

Pravo ime Schichtovega

perilnega izvlečka je

„Dika žen“.

Ta je najboljši prašek za namakanje perila in popolnoma nadomestuje druga belila.

Dobiva se povsod!

C. in kr. intendancija 3. voja.

K št. 7618 I. 1909.

AVISO

zaradi **zakupne oddaje sena, slame, drv in premoga** za v postajah:

Celje	voj. podr. preskr. v	Celju	2.
Ptuj	okr. glavarstvu v	Ptaju	3.
Celovec	voj. preskrbov. v	Celovcu	4.
Št. Vid	okrajnem	Št. Vidu	5.
Volsperk	glavarstvu v	Volsperku	6.
Gradec	voj. preskrb. v	Gradcu	7.
Radgona	okr. glavarstvu v	Radgoni	8.
Kormin	obč. uradu v	Korminu	9.
Gorica	vojaškem	Gorici	10.
Maribor	preskrbovališču	Mariboru	11.
Straš	v		
Sl. Bistrica	obč. uradu v	Sl. Bistrici	12.
Rovinj	mest. magistr. v	Rovinju	13.
Poreč		Poreču	14.
Bruck ob Muri	okrajnem	Brucku ob Muri	16.
St. Marcin	glavarstvu v		
Judenburg		Judenbrg	17.
Kanal	obč. uradu v	Kanalu	19.
Gradišče	okr. glavarstvu v	Gradišču	20.
Tržič	občinskem	Tržiču	21.
Ronki	uradu v		
Ljubljana		Ljubljani	23.
Trst	voj. preskrbovališču v	Trstu	24.
Koper			
Bazovica			
Sežana	okr. glavarstvu v	Sežani	25.
Trbiž			
Naborjet	občinskem	Trbižu	26.
Rabl	uradu v		
Bovec		Bovcu	27.
Tolmin	okr. glavarstvu v	Tolminu	28.
Beljak	voj. podr. preskr. v	Beljaku	30.
Koč	obč. uradu v	Kočah	31.

Za to obravnavo veljavne pogoje obsegajo pri gori navedenih obravnavnih mestih razgrnjeni razglasi in zvezki pogojev, kateri zadnji se dobivajo zastoj pri vojaških preskrbovalnih skladiščih.

V Gradcu, julija 1909.

C. in kr. intendantca 3. voja.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Organist in cerkovnik

ki je rokodelcec ter tudi zmožen tamburaški zbor voditi, išče primerno službo. Naslov pove upravnikištvu „Mira“ v Celovcu.

Prijatelji, prepričajte se,

da vsakdo prihrani mnogo denarja, kdor oskrbi svoj nakup raznega tkalskega blaga naravnost pri izdelovalcu-veščaku, ker le ta more vsestransko najboljše postreči.

CEFIRI

Špeci-
jalno
izdelovanje

kanafase, oksforde, šipkovine
in vsakovrstne **tkanine**
lastnega izdelka priporoča
po najnižjih cenah izborna
češka krščanska trrdka

Vzorci
zastoj

JOŽEF SUCHANEK,

Prva mehanična in ročna tkalnica ter razpošiljalni zavod izbornih tkanin v Novem Hradku pri Novem Mestu na Metuji, Češko.

Proda se

zidana kajža

z 8 orlov sveta. Več se izve pri pd. **Užnik-u** v Čahorčah, p. Kotmaraves na Koroškem.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež

Glinate barve

v posodicah po $\frac{1}{2}$, 1 kg kakor tudi
v večjih posodah

Fasadne barve za hiše

po vzorcih

Slikarski vzorci

in papir za vzorce

Laki

pristni angleški za vozove, za pohištva
in za pode

Steklarski klej (kit)

priznано in strokovno preizkušeno
najboljši

Karbolinej prve
vrste

Mavec (gips) za podobarje in za
stavbe

Čopiče domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt

priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

Prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

➡ Zahtevajte cenike! ➡

Dražba lova.

S tem se naznanja, da se bo vršila javna dražba občinskega lova občine Hodiše, oziroma v katastralnih občinah Št. Miklavž, Hodiše in Plešerka v izmeri 2873 ha 48 a 93 m²

dne 9. avgusta 1909 ob 4. uri
popoldne

na 5 let, to je od 1. septembra 1909 do 31. avgusta 1914.

Izključna cena znaša 500 K, jamščina 50 K. Dražba se bo vršila v Plaševi hiši števil. 5 in se morejo vpogledati pogoji dotedaj pri občinskem uradu Hodiše kakor tudi na kraju dražbe samem.

Hodiše, 25. julija 1909.

Jurij Straus,
župan.

Pristnega vina

imam še naprodaj nad

200 hektolitrov

po nizkih cenah od 30 vinarjev dalje, na postajo Ajdovščino postavljenega. Pošiljam **bela, rdeča in črna vina** od 56 litrov dalje.

Kupim **vinske sode** iz hrastovega lesa, od 100 litrov dalje, močne in v dobrem stanu, naj si bodo nove ali stare, za oboje se priporočam.

Josip Cotič

posestnik vinograda in trtničar, Vrhpolje, p. Vipava, Kranjsko.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbor.

Zaloge je stalno v vrednosti $\frac{1}{4}$ milijona kron. Za prodajanje **na debelo** oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa poletnega blaga bode letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženin in neveste zmerom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

➡ Vsi uslužbenci govorijo slovenski. ➡

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavnemu občinstvu se
priporoča dne 11. febr.
1909 na novo otvorjena
velika manufakturna
trgovina

Franc Souvan sin

v stari Souvanovi hiši
na Mesnem trgu št. 22
v Ljubljani

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 $\frac{1}{2}$ %

kmečki kreditni zavod za Celovsko okolico
Pavličeva ulica števil. 7

uraduje

ob četrtkih od $\frac{1}{2}$ 10. do 12. ure in od $\frac{1}{2}$ 2. do 3. ure,
ob sobotah od 10. do 12. ure.

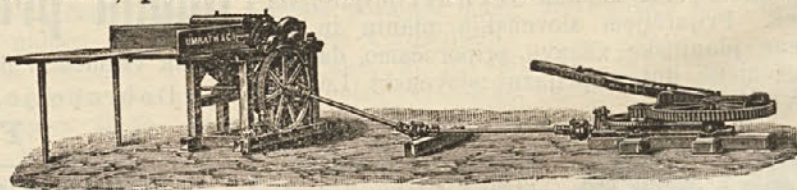
4 $\frac{1}{2}$ %

Društvo jamči za popolno varnost vlog s premoženjem vseh udov.

Zaradi zelo velike zaloge oddajam po jako znižanih cenah najboljše **mlatilne stroje** za rabo na roko in gepelj, čistilnice od najpriprostejše do najfinejše vrste, sadne in grozdne mline, stiskalnice za grozdje in sadje, kakor sploh vse poljedeljske stroje in jamčim za dobro kakovost.

Trgovina z železnino „Merkur“ P. Majdič, Celje, Štajersko. Traverze, cement, strešno lepenko, sploh vse stavbinske potrebščine, umetna gnojila vseh vrst, posebno sedaj za ajdo, prodajam po najnižjih cenah.

Slike in ceniki
poljedeljskih strojev
zastonj in pošt-
nine prosto.

Tovarna glinastih izdelkov **F. P. Vidic & Komp.**, Ljubljana

ponudi vsako poljubno množino

zarezanih strešnikov (Strangfalzziegel) sistem Marzola, zidarske opeke, peči itd.

Na zahtevo pošljemo takoj vzorce in ponudbo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 3.000.000.
Rezervni fond K 300.000.

Denarne vloge obrestujemo po 4 $\frac{1}{2}$ % od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta števil. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. — Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnici v Spljetu in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplač. po K 8.— za kom. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad. Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.